

En tidning för anställda inom Sundsvalls kommun, nr 2/2005

Skopet

Skoldirektörens
sista vårtermin

sid 4-5

Tuffa prioriteringar
i nytt scenhus

sid 8

PÅ PLATS DÄR VÅGEN SLOG

Christopher, underskötare, hos
tsunamins offer i Sri Lanka

TUFFT JOBB PÅ TOLKSERVICE

– 120 uppdrag per dag

LÅNGSIKTIGT HÄLSOARBETE

– barn på Gångvikens skola tar ansvar

PORTRÄTTET: Nils Öberg 4-5

– lämnar sin post som skoldirektör

Tolkservice 6-7

– noggranna regler som måste följas och bred kunskap krävs

Vilka ska få plats? 8

– tuffa prioriteringar vid planerandet av det nya scenhuset

Vad vet du om LAS? 9

– facket vill öka kunskapen om anställningsskydd

Sri Lanka efter tsunamin 10-13

Christopher Gammedehewa, undersköterska, åkte till sitt gamla hemland för att hjälpa tsunamins offer. Skopet träffade honom

Hälsa som verktyg i skolan 14-15

– Gångvikens skola arbetar långsiktigt för att barnen ska må bra

Bilpoolen igång 16

”Den har gjort vardagen enklare”

Internhyror ses över 17

– nytt system ska vara enklare och tydligare

Fullmäktige 18

– fläskläpp eller inte fläskläpp?

Skopetkrysset 18

– ta chansen att vinna presentkort

Direktören har ordet 19

– Peter Gavelin om kampanjen som syntes

Kommunhuset, torsdag 20

– de kommer med frukt & trivsel

Språkligheter & märkligheter

När man jobbar med ord blir man ofta varse hur lätt en del ord kan missförstås eller inte alls förstås av dem som läser dem, och hur betydelsefullt det är att människor man skriver om beskrivs med termer som de känner igen sig i.

Samtidigt vill man som journalist själv känna sig hemma i det språk man använder. Därför skriver vi ibland ordet ”dagis” om förskola, eftersom vi själva och de allra flesta andra människor (inklusive de som jobbar där) använder det ordet till vardags. Av samma skäl skriver vi emellanåt ”städare” i stället för ”lokalvärdare”.

I artikeln om tolkservice (sid 6) skrev jag på flera ställen att tolkarna ”översätter”. Då tolkservice läste texten fick jag veta att ordet ”tolka” gäller, inget annat. Det respekterar jag, men gjorde ändå en reflektion: en professionell tolk ska säga exakt det hon eller han hör på ett annat språk, inte lägga till eller dra ifrån något, medan den som översätter böcker också måste tolka (!) vad författaren menar. Men i dagligt tal brukar ”översätta” betyda ordagrann överföring mellan två språk, medan ”tolka” används för att beskriva en situation då en person filtrerar det hon hör genom sina egna erfarenheter, kunskaper, tankar; ”du misstolkar mig”, säger man, eller ”hur tolkar du det han säger?”.

LIVET ÄR MÄRKLIGT!

Ord ja. Alla har vi väl några sådana där ord som liksom fastnat i oss, som vi använder titt som tätt. Jag menar inte extraord som ”liksom”, ”va”, eller sundsvalliga ”hällä” (heller), utan mer speciella ord. Dottern uppmärksammade mig på mitt senaste: ”Mamma, du säger alltid att saker är märkliga”, sa hon häromdagen. Hon har rätt. Men det finns ju så mycket här i världen att förundras över, så mycket som i alla fall jag tycker är märkligt.

Att så många bilar tycks sakna blinkers, till exempel. Att det finns människor som visserligen sopsorterar, men gör det på ett så märkligt (!) vis: plastpåsar i pappersinsamlingen, metallkorkar i glascontainern... Att en del människor som låter sina barn åka bil utan att vara fastspända. Att kommunen av besparingsskäl släcker ner ett elljusspår och i stället uppmanar människor att ta bilen till ett annat spår (vart tog miljötankandet vägen?) och samtidigt låter starka lampor lysa kväll efter kväll över en tom skridskobana (man kanke borde ta och logga in på Synpunkt Sundsvall...).

Och märkligast av allt: det är inte alls är lika lätt att se märkligheter hos sig själv som hos andra...

Ingela Hofsten
Redaktör

|Enkät|

Vad tycker du om de nya p-priserna vid kommunhuset?

Rune Nilsson, FAVI:

– Inte mycket att säga om! Det är effekten av skattelagen. Skattemyndigheterna bestämmer så det är nog bara att följa de regler som gäller.

Ulla Andersson, mark- och trafikavdelningen:

– Känns som lite ocker. Där jag parkerar är det dåligt upplyst, motorvärmaren ej på så ofta samt väldigt trångt. Har fått flera bucklor på bilen. Ska det vara marknadsmässiga priser så skall det vara marknadsmässiga mått på parkeringsrutorna också.

Magnus Eklund, kultur och fritid:

– Tycker att det är för dyrt. Bor själv på norra Alnön och är i behov av bil, bl.a. för att hinna skjutsa barnen till dagis. Arbetsgivaren borde kunna lösa detta på ett bättre sätt. Dessutom får man inte en reserverad plats för dessa dyra slantar. Har man otur får man parkera nere på stan.

Lisbeth Tenggren, upphandlingsenheten:

– Kan mycket väl tänka mig att betala det de begär men då skulle jag vilja vara garanterad en plats också. Tycker även att man snålar med motorvärmarna. För dyra pengar vill jag ha bra värme.

ILLUSTRATION: CATRINE HOVANTA & LISA GRÖNBERG

Grönare skolgård = aktivare barn

Sundsvallsläraren Catrine Hovanta är tjänstledig för att studera till trädgårdsmästare. Som examensarbete vill hon förbättra skolgården vid Bergsåkers skola.

Catrine Hovanta är under två år tjänstledig för att studera till trädgårdsmästare vid Öknaskolan i Nyköping. Som examensarbete har hon och kurskamraten Lisa Grönberg tagit fram ett förslag på hur den tråkiga skolgården vid Bergsåkers skola kan förbättras.

Catrine Hovanta.

– Men tanke på att barnen rör sig mindre på fritiden är det viktigt att stimulera ökad aktivitet. Med hjälp av växter, vatten och nivåskillnader vill vi få barnen att leka mer aktivt på rasterna, säger Catrine Hovanta.

Från höstterminen kommer även tredjeklassare att finnas på Bergsåkers skola, vilket gör behovet av en fungerande skolgård ännu större.

Catrine är lärare på Bosvedjeskolan och har alltså valt att sadla om.

– Drömmen vore att kombinera min

erfarenhet från skolan med trädgårdsutbildningen. Jag skulle vilja hjälpa till att göra skolgårdarna i Sundvall mer inbjudande och kanske bygga upp skolträdgårdar, säger hon.

FRISKVÅRDSKORTET IGEN

Att reglerna kring friskvårdskortet är svåra att begripa sig på konstaterade vi i förra numret av Skopet, och gjorde ett försök att reda ut begreppen. Bland annat berättade vi att den som redan har tagit ut ett friskvårdskort på ett ställe kan använda det för att registrera sig på en annan anläggning. Det som inte framgick var, att detta inte gäller Sporthallen, som drivs av Gärdehov, som är ett fristående kommunalt bolag.

Men på alla andra Kultur och Fritids anläggningar (Alnöbadet, Matforshallen, Njurundahallen och Stödehuset) räcker det med ett intyg från arbetsgivaren, som underlag till ett första friskvårdskort. Om man vill ha friskvårdskort på fler hallar

visar man upp det första för att få ett även på det stället.

Sammanfattningsvis: det behövs ett intyg till Kultur & Fritids anläggningar och ett intyg till Gärdehovs anläggning och vice versa. Intygen finns att hämta under KomIn, gå vidare till Gemensamt/Personal/Friskvård så finns blanketter till alla anläggningar där.

Vid frågor, kontakta Kultur & Fritids fritidsinformation, telefon 060-19 20 10.

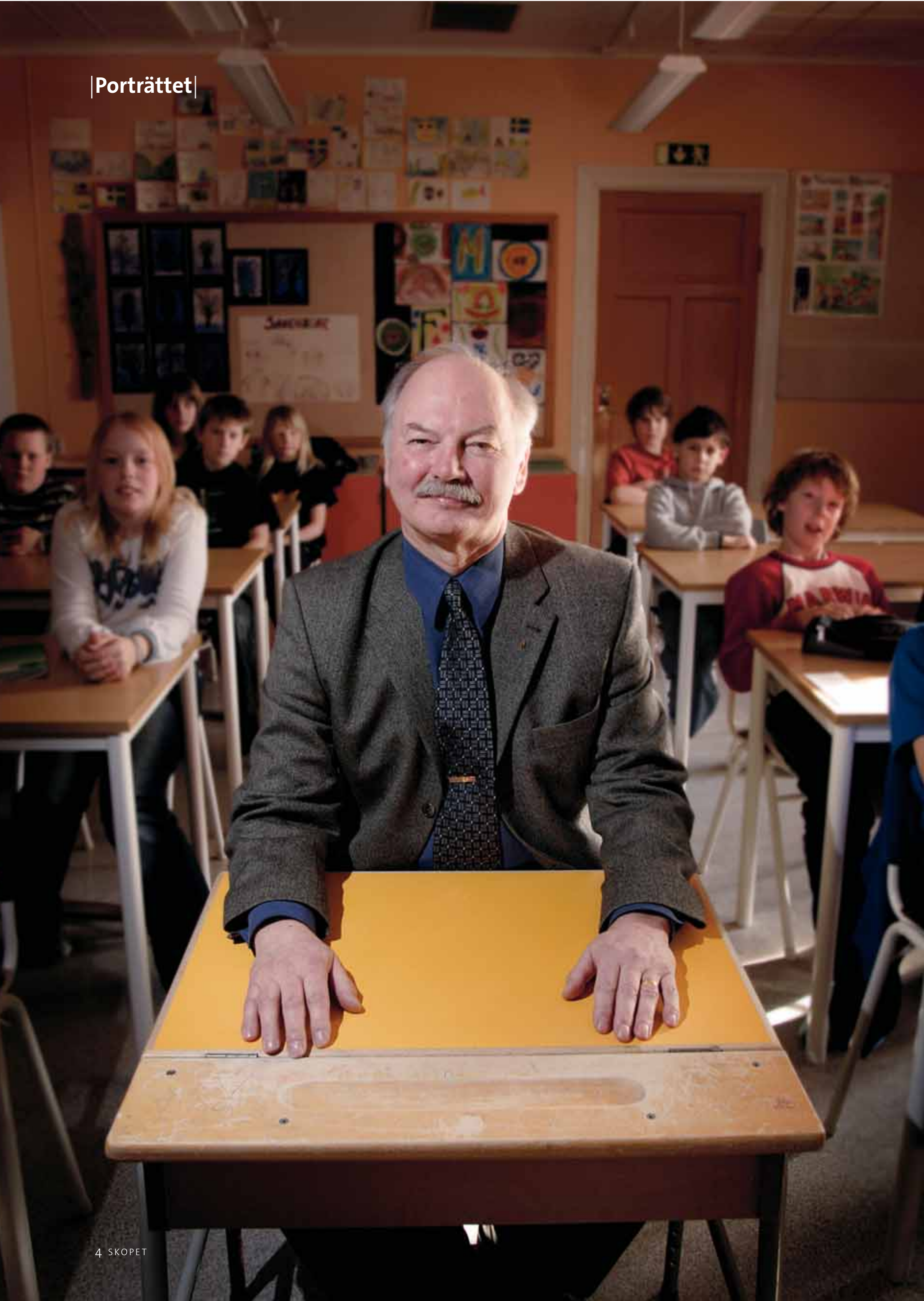
Fritidsinfo

Den som har frågor som rör fritidsverksamheten i kommunen kan nu vända sig till Fritidsinformationen på plan 3 i Kommunhuset. Där finns, förutom blanketter för lokalbokning, föreningsbidrag och lotteritillstånd, rader av broschyrer om fritidsutbudet i kommunen, samt personal som kan svara på frågor.

Den som inte kan infinna sig på plats är välkommen att ringa Fritidsinformationen på telefon 060-19 20 10.

|Citatet| Elena Vladimirova, tolk på kommunens Tolkservice:

”Ibland är det jobbiga situationer. Men jag har tolkat vid ultraljud och bröllop också. Det är kul.”

Nils Öberg:

– Vi ska tillhöra toppskiktet i landet

Nils Öberg är på väg att sluta som skoldirektör, kommunen söker en ersättare. Skoldirektören ser flera skäl till att andas optimism för kommunens skolor som ska bli bäst i landet.

Hur kom det sig att du blev lärare?

– Jag var simmare och hade hållit på som ungdomsledare. Det var intressant och jag började sedan läsa till idrottslärare, men efter ett tag insåg jag att det var folkskollärare jag skulle bli. Jag läste i Härnösand och var färdig 1967.

Sedan hur länge har du varit verksam i Sundsvall.

– Jag har varit lärare, studierektor och rektor. En del känner nog igen mig från den tiden på skolorna i till exempel Högom, Korsta, Skönsberg, Granloholm och på Alnö. Jag har också arbetat på GA-skolan och inom Komvux. 1992 började jag som utvecklingsledare på skolkontoret och 1998 blev jag skoldirektör.

Hur ser du på åren som skoldirektör?

– Att leda en organisation med 3 500 anställda är en oerhörd förmån. Det hände också mycket just när jag började. 1999 bildades den nya barn- och utbildningsförvaltningen när förskolan lämnade socialtjänsten. Det var en stor omorganisation, men mycket viktig. Nu gick det att få en sammanlänkande syn på barn.

Vad är det viktigaste som hänt i Sundsvalls skolor under 2000-talet?

– Att kunna läsa och skriva är en framgångsfaktor och därför är jag mycket nöjd med de många pågående projekten inom läsinlärning på skolorna.

Nu väntar en ny omorganisation där det blir färre geografiska områden. Varför?

– Vi vill kunna använda gemensamma resurser bättre och samla jobbet med kvalitetsfrågor. Starkare central hållning och utökat stöd till skolledarna har varit fokus.

Du är inte känd för att applådera friskolorna.

– Jag vill jämföra med det parallellskolsystem som fanns fram till 1950 med å ena sidan folk- och yrkesskola och å andra sidan real- och gymnasieskola. Det var segregerande eftersom bara ett fåtal kom in på de senare. Nu får vi åter ett segregerande system.

Kan inte kommunal skola utvecklas av konkurrens?

– Från början var friskolorna en lite udda verksamhet med egen ideologi. I dag handlar det om affärsverksamhet. Om man ska prata om konkurrens så tycker jag att det ska vara på lika villkor. Vi ska finnas i alla kommuner och ta hand om alla, medan de kan välja både var de ska finnas och vilka elever som ska tas emot.

Nu ökar populariteten för Västermalms gymnasium på bekostnad av friskolornas. Det måste kännas roligt för dig?

– Ja, vi har också satsat mycket på dessa utbildningar. Den enda chansen vi har är att vara seriösa när vi bygger ett skolsystem med perspektivet 0–20 år. Jag tror också att det finns de som upptäcker att gräset inte var grönare på andra ställen.

Annars har väl gymnasieskolans organisation varit något av ditt sorgebarn?

– Under perioder har det varit jobbigt med gymnasieskolan, inte minst när vi omorganiserade 1999 och gjorde om ledningsstrukturen 2002. Det har till stor del varit organisatoriska frågor som varit tunga och där pågår fortfarande utredningar för att skapa något bättre.

Det har också varit ett antal hemska händelser...

– Det var en jobbig tid efter 11 september 2001. Den 17 september inträffade bussolyckan i Indal med sex omkomna och många skadade. Därefter hade vi ett mord på Västermalms skola och sedan flera andra tragedier med ungdomar inblandade.

Och nu ska du lämna ditt uppdrag. Hur känns det?

– Vi har levt i svackan med organisatoriska problem, relativt svaga resultat i skolan och tidvis dålig ekonomi. Nu ska vi göra en omorganisation som jag tror blir mycket bra och den som efterträder mig får vara med i starten. Vi har en medveten strategi för att nå toppskiktet i landet när det gäller skola, vi har redan vänt trenden. Fler elever än tidigare är behöriga till gymnasieskolan, 90 procent vilket är rikssnitt. Antalet femteklassare som uppnått målnivån i svenska, engelska och matematik var i fjol högre än någon gång sedan 1996 då mätningarna startade. Vi har också ordning på ekonomin, 2004 gav ett överskott på 8 miljoner kr. Allt pekar på grönt och därför känns det bra.

I skolans värld finns många roliga anekdoter. Har du någon på lager?

– Många. Jag var ute på en skola med en grupp politiker en gång och jag tror barnen var lite nyfikna på vem jag var. Då var Mona Palander nämndens ordförande och hon ropade "Nisse" till mig. En kille vände sig direkt om, tittade storögt och sa förvånat "Nisse från Manpower". Den bilden kan jag se framför mig ibland.

TEXT: ANDERS LÖVGREN

FOTO: BO FERNSTRÖM

FAKTA NILS ÖBERG

FÖDD: 1942 i Sundsvall

YRKE: Skoldirektör

LÖN: 59 200/mån

FAMILJ: Hustru, två vuxna barn, tre barnbarn

FRITID: Stugan i Borgafjäll, familjen, vara i naturen, snickra, foto, film

TOLKSERVICE

– hårda krav på kommunens tolkar

De har en grannliga uppgift, tolkarna vid kommunens Tolkservice. Förutom att kunna minst två språk flytande, måste de vara allmänbildade och behärska specialuttryck och facktermer. Och vara ytterst noggranna med att följa de regler som finns.

Välkomna till Sundsvalls kommun.
– Dobrodošli u opštinu Sundsvall.
– När man fått uppehållstillstånd får man komma hit till integrationsenheten.

– Kada se dobiše boravišna dozvola, onda se dode na integracioni odjel.

De heter Zukra och Rufat och har just fått uppehållstillstånd i Sverige, efter tre år på Fagerdals flyktingförläggning. Nu sitter de i ett rum i kommunhuset och möter för första gången kommunens mottagningshandläggare, Birgitta Modin. Zukra har knappt två månader gamla Annabella i famnen.

Birgitta Modin tar en mening i taget. Hon vänder sig till Rufat och Zukra, men de förstår inte vad hon säger förrän tolken, Eldijana Mujacic, tolkat hennes ord till serbokroatiska. Eldijana Mujacic talar i jag-form, det vill säga utifrån den person hon tolkar.

FÅR INTE SVARA SJÄLV

Under det två timmar långa mötet fullkomligt bombarderas Zukra och Rufat med information om språkundervisning, föräldrapenning, barnbidrag, läkarvård... Eldijana Mujacic översätter varje ord Birgitta Modin säger, men får inte tillfoga egna förklaringar, inte lägga till eller dra ifrån något. Varje fråga Rufat och Zukra har måste gå vidare till Birgitta Modin, även om Eldijana förstås känner till många av svaren.

– Det är ett grundläggande krav, säger Kia Zätterqvist, tolksamordnare. Tolkens roll är att översätta det som sägs, varken mer eller mindre.

Några dagar senare träffar Skopet henne och två av de tolkar som hör till kommunens mest anlitate; Elena Vladimirova, som är tolk från/till svenska-ryska-engelska, och Mohamed Bel Hadj Ali, som är tolk från/till svenska-arabiska-franska.

– Allt som sägs i rummet måste tolkas, säger Mohamed Bel Hadj Ali. Även om jag får en fråga som ställs direkt till mig måste jag tolka den. Så om någon säger ”det här behöver du inte tolka”, tolkar jag det.

– Vi börjar alltid tolkningarna med att berätta om förutsättningarna, det är en hel ramsa.

Tolkservice förmedlar upp till 120 tolkuppdrag per dag. Till sin hjälp har de ett avancerat datasystem, där alla språk, tolkar och regelbundna uppdragsgivare finns med. Men det är

ändå ofta ett svårt pussel att få ihop tolkar och kunder.

VILKEN DIALEKT? KILLE ELLER TJEJ?

– Om någon vill ha tolkning till och från kurdiska, till exempel, måste vi veta vilken av de tre kurdiska dialekterna. Och så kan det finnas önskemål om tolkens kön eller ursprungsland, berättar Kia Zätterqvist.

Samtliga tolkar jobbar på uppdragsbasis och några har tolkningen som heltidssysselsättning. Tolkarna arvoderas av Tolkservice, som i sin tur debiterar sina kunder, som finns både i och utanför kommunen. Den största kunden är Landstinget Västernorrland, därefter kommer Migrationsverket och kommunen själv. Men också företag och föreningar anlitar ibland tolk.

Men många människor har ju barn eller vänner som kan svenska. De borde väl kunna ställa upp och översätta vid behov? Nej, säger Kia Zätterqvist med eftertryck. Det är jätteviktigt att man använder sig av en professionell tolk, som dels har kunskaper om fackuttryck, men framförallt inte har någon personlig anknytning till de personer som behöver tolkningen.

TRYGGT VID KÄNSLIGA FRÅGOR

– Nyligen ringde en rektor som hade insett att det inte var så bra att elever tolkade mellan föräldrar och lärare vid utvecklingssamtal. Och vid samtal hos doktorn eller socialtjänsten, till exempel, kan det ju vara känsliga frågor som ska tas upp. Då ska inte barn eller andra bekanta tolka.

Dessutom är det ofta så, att unga människor, som bött större delen av sitt liv här i Sverige, visserligen kan prata till vardags på sitt modersmål, men i själva verket har ganska begränsade ordförråd.

För att bli tolk räcker det inte med att kunna ett annat språk väl. Man får också gå en utbildning, till att börja med tio veckor på kvällstid. Ganska många hoppar av efter den, då de inser att de inte har kunskaper eller förutsättningar att bli tolkar.

– För att bli en bra tolk måste man också vara väldigt allmänbildad, säger Kia Zätterqvist.

– Man ska veta lite om det mesta, säger Mohamed Bel Hadj Ali. Man ska ha kunskaper

om hur det svenska samhället fungerar, man ska klara termer från olika yrkesområden.

SKOTT I RYGGEN?

Det finns många fallgropar, påpekar han. Vad är ett ryggskott, till exempel? Ett skott i ryggen? Och Rädda Barnen. En grupp rädda barn?

– Sedan är det förstas bra att känna till saker om andra länder också. Om en person från Mellanöstern säger att hon gått grundskolan där, tänker handläggaren antagligen ”nio års skolgång”. Men jag vet att grundskolan i Mellanöstern bara är sex år. För att göra handläggaren uppmärksam på det kan jag vid tolkningen säga ”grundskolan i Mellanöstern”. Är handläggaren lyhörd ställer hon en följdfråga.

En tolk har också alltid med sig ett lexikon.
– Men i dem hittar man ju inte ord som fågelinfluensa och tsunami, säger Elena Vladimirova. Så man måste hålla sig uppdaterad hela tiden, till exempel genom att läsa tidningar på sina tolkspråk.

Mohamed Bel Hadj Ali är auktoriserad tolk, och Elena Vladimirova på väg att bli det. Detta innebär att man gör ett prov hos Kammarkollegium som, förutom språktest, innefattar kunskapsprov i samhällsorientering och tolkförmåga. Mohamed Bel Hadj Ali har dessutom gjort provet för att bli rättstolk, vilket innebär att han har tillägnat sig gedigna kunskaper i juridik. Som rättstolk har han uppdrag i hela landet. Många sker per telefon, men inte sällan får han också resa till andra orter för att tolka vid rättegångar.

Som tolk ska man också kunna ställa upp på kort varsel och vid alla möjliga tider. Både Mohamed Bel Hadj Ali och Elena Vladimirova har fått rycka ut mitt i natten.

– Det är ett djävulskt roligt jobb på alla sätt, säger Mohamed Bel Hadj Ali, som arbetar heltid som tolk sedan 1990.

Elena Vladimirova håller med.

– Det är ansvarsfullt och ibland får man vara med om jobbiga situationer. Men jag har fått tolka vid ultraljudsundersökningar och bröllop också. Sådant är jätteroligt!

TEXT: INGELA HOFSTEN

FOTO: BO FERNSTRÖM

"Allt som sägs i rummet måste tolkas", säger Mohamed Bel Hadj Ali. "Även om jag får en fråga som ställs direkt till mig måste jag tolka den. Om någon säger 'det här behöver du inte tolka', tolkar jag även det."

Zukra och Rufat har just fått uppehållstillstånd i Sverige, efter tre år på Fagerdals flyktingförläggning. Nu bombarderas de med information om språkundervisning, föräldrapenning, barnbidrag, läkarvård...

Eldijana Mujacic översätter varje ord Birgitta Modin säger och får inte tillfoga egna förklaringar, inte lägga till eller dra ifrån något. Varje fråga måste gå vidare till Birgitta, även om Eldijana känner till många av svaren.

"I ett lexikon hittar man inte ord som fågelinfluensa och tsunami", säger Elena Vladimirova som tolkar ryska och engelska. "Så man måste hålla sig uppdaterad hela tiden, till exempel genom att läsa tidningar på sina tolkspråk."

Vad är ett ryggsnitt? Ett skott i ryggen? Och Rädda Barnen, en grupp rädda barn?

Eldijana Mujacic har varit tolk åt kommunen i sex år. Hon har ett par uppdrag om dagen och kombinerar det med att vara studiecirkelledare i spanska.

FAKTA LAGSTIFTNING

Rätten till tolk är reglerad i lag. Tolken måste vara neutral då det gäller politik och religion. Tolken har tystnadsplikt.

FAKTA TOLKSERVICE I SUNDSVALL

Tolkservice i Sundsvall har funnits sedan 1973. Sedan dess har verksamheten ökat kraftigt, från 827 tolkupdrag på ett år, till dagens genomsnittliga 90 per dag. Omkring 200 personer är registrerade som tolkar i kommunen och Tolkservice har tillgång till tolkning på 50 språk. Flertalet tolkar bor också här. Ryska språket är störst. I dag behöver kommunen fler tolkar på afrikanska språk.

Tuffa prioriteringar

ILLUSTRATION: MEROM KIRCHMEIER ARKITEKTER AB

En skiss på det nya scenhusets foajé.

– mycket ska in på 6 000 m² scenhus

Just nu pågår arbetet med att prioritera vad som får plats i det nya scenhuset som ska stå klart 2007.
– Vi pusslar för att det inte ska bli för trångt, säger Birgitta Gillgren på kommunens kulturavdelning.

Oavsett om man tycker det är rätt eller fel är läget följande: det blir ett nytt scenhus i Sundsvall för 120 miljoner kronor. Hösten 2007 är det tänkt att dörrarna till kulturpalatset ska öppnas.

Men vad är det då egentligen som kommer att ske i det 6 000 kvadratmeter stora nybygget, som sitter ihop med 1800-tals fastigheten Sundsvalls teater?

Teater Västernorrland spelar huvudrollen i den här föreställningen. Anledningen till att scenhuset överhuvudtaget blir av är att deras nuvarande lokaler är utspridda och har en dålig arbetsmiljö. I det nya scenhuset blir plats för teknik, scenografi, kostym, mask/peruk, repetitionslokaler, loger och administration. Sammanlagt handlar det om ett 50-tal helårstjänster som samlas i huset.

INGEN YTTERLIGARE SCEN

Trots miljonsatsningen blir det ingen ytterligare teaterscen i Sundsvall. För att hålla driftskostnaderna nere gör sig Kultur & fritid nämligen av med två teaterlokaler som utnyttjas i dag: hyresavtalet för Konsertteatern har sagts upp. Sveateatern ska kommunen försöka sälja. I det nya scenhuset byggs en stor teatersalong med plats för 500 sittande åskådare eller uppemot 1 000 stående konsertbesökare.

Det byggs också en betydligt mindre scen, Studion, med 120 sittplatser. Scenen i

Sundsvalls teater blir kvar och den fastigheten byggs samman med det nya scenhuset.

– Scenerna ska utnyttjas av Teater Västernorrland men även av gästspel av olika slag. Allt ifrån andra teateruppsättningar till Pipelines konserter och föreningar och skolor. Utmaningen är att utnyttja samma lokaler till flera olika verksamheter, säger Birgitta Gillgren, som är chef för kulturavdelningen på Kultur & fritid.

BJUDA IN BARN

En annan central del i scenhuset blir det nya "Sceneriet" som ska ge barn och ungdomar "möjlighet att komma scenkonsten nära och själva vara aktörer", enligt programförklaringen. Verksamheten blir ett samarbete mellan Teater Västernorrland, kommunens kulturavdelning och Kulturskolan.

Enligt planerna ska scenhuset invigas efter sommaren 2007. Ska den tidsplanen hålla måste en bygglovsansökan vara inlämnad före semestern nu i år.

– Den slutliga planlösningen och kalkylen behöver dock inte presenteras förrän den 1 september, säger Kjell-Åke Blixt som är fastighetskontorets projektledare för scenhusprojektet.

Går allt enligt planerna inleds bygget under hösten 2005. Just nu pågår arbetet med att bestämma hur ytorna ska fördelas. Representanter för fastighetskontoret, Kultur

& fritid och Teater Västernorrland deltar i diskussionerna.

– Alla frågetecken kring scenhuset har gjort det omöjligt att diskutera vad huset egentligen ska innehålla i detalj tidigare, säger Birgitta Gillgren.

Utmaningen är att planera så att det blir tillräckligt med kringutrymmen runt själva föreställningslokalerna. Något som inte är det lättaste eftersom ytorna är begränsade.

– Förråd och andra biutrymmen får inte bli för snålt tilltagna. Jag är också orolig för att det inte ska tillräckligt mycket utrymme för foajé och café, säger Birgitta Gillgren.

Delar av det som var tänkt att finnas i lokalerna från början har nu tonats ned betydligt. Mässor, konferenser och utställningar är exempel på sådana aktiviteter.

– Det är scenkonsten som står i centrum. Sedan är det ju så att vi själva inte har några resurser för att driva annat, det finns inga sådana pengar. Det måste därför finnas externa aktörer som vill hyra in sig, konstaterar Birgitta Gillgren.

OLOF AXELSSON

FAKTA NYA SCENHUSET

Bygget kostar 120 miljoner kronor. Kommunen står för 42 miljoner. Byggböretaget Skanskas andel är 38 miljoner. Länsstyrelsen skjuter till 17 miljoner i bidrag och EU ger 23 miljoner kronor i stöd.

Facket vill öka kännedom om LAS

Övertalighet har blivit ett hot inom lärarkåren. Facket vill därför öka kunskaperna om LAS (Lagen om anställningsskydd).

– Jag har flera fall där våra medlemmar kommit i kläm och mår dåligt. Orsaken är att skolledare haft dåliga kunskaper om LAS, säger Jan Eriksson från Lärarnas Riksförbund.

Det har under de senaste åren funnits en allmän förväntan att landets kommuner ska drabbas av en mycket stor lärarbrist. Larmrapporter har duggat tätt och behovet av tusentals nya lärare varit uttalat. Läget inom Sundsvalls kommun i dag stämmer inte alls med den bilden.

– Vi var skeptiska till att lärarbrist skulle uppstå här. I många andra kommuner har det blivit så, men vi räknar tyvärr tvärtom med ökad övertalighet, säger Jan Eriksson.

FRISKOLORNA ORSAKEN

Anledningen är att friskolorna tar elever från den kommunala skolan. När elevunderlaget minskar i kommunal skola behövs färre lärare och dessutom har friskolorna en tendens att i högre grad anställa obehöriga lärare, menar Jan Eriksson.

– Dessutom har neddragningarna varit stora inom Komvux. På bara några år har antalet lärare minskat från 120 till 60.

För att möta den här utvecklingen har Lärarnas Riksförbund snabbt utbildat ombuden ute på skolorna i LAS. De båda halvtidsanställda fackliga representanterna Jan Eriksson och Jan Sundelin har

genomgått en mer grundläggande kurs.

– Det är mycket viktigt att kunskaperna om LAS blir spridda. Under 2004 har vi fått övertalighet på Komvux och på Västermalm och även tydliga exempel på att skolledare har stor okunnighet i hur dessa frågor ska hanteras. Vi har blivit uppringda av förtyvlade medlemmar som behandlats på ett bedrövt sätt, säger Jan Eriksson.

Han har själv varit delaktig i utdragna processer sedan anställda blivit mer eller mindre överkörda och där hänsyn till LAS inte alls tagits. I vissa fall har lärare mått så dåligt att det lett till sjukskrivning.

SVÅGERPOLITIK

Jan Erikssons uppfattning är att enhetschefer och personalchefer har god kunskap om vad lagen innebär. Det är bland skolledare på nivån under dessa som det behövs utbildning.

– Vi märker att svågerpolitik kan få fäste. Likväl vid nyanställningar som vid uppsägningar så kan en skola vilja behålla en obehörig. Och många gånger har inte den inblandade personalen några kunskaper om LAS heller. Vi uppmanar alla våra ombud att kontakta oss direkt vid hot om uppsägningar.

ANDERS LÖVGREN

FAKTA Lagen om anställningsskydd kom 1982 och innebär i vardagligt tal "sist in – först ut" vid uppsägningar. I lagen finns också företrädesrätt vid återanställning och rätt till tillsvidareanställning efter vikariat i sammanlagt minst tre år under en femårsperiod. Lokala regler kan också förekomma. Kontakta ditt lokala fackombud om du vill veta mer.

Stöde skola satsar på teknik – lådbilsbygge inleds

Stöde skola fortsätter att satsa hårt på teknik. I fjol vann skolan 200 000 kronor i Teknikföretagens årliga tävling som syftar till att stimulera skolor att arbeta med naturvetenskap och teknik. Nu lägger Stöde skola pengarna på mer teknik och vill vinna tävlingen igen.

– Vi kommer att bygga lådbilar i ett projekt som heter Teknikrace 0–100, berättar Sigrid Andersson i skolans tek-

nikgrupp. Alla elever från förskoleklass till årskurs 9 är med, samt all personal på skolan oavsett vad man jobbar med. Vi har också fått med företag och föräldrar.

Det kommer att bildas ett antal stall med totalt 50 bilar som är byggda av elever i alla åldrar. Företagen i Stöde finns sedan med på ett hörn i varje stall. Projektet pågår under april-maj.

Intern platsförmedling hjälper övertaliga

Sedan i september har tre personer arbetat inom kommunens ettåriga satsning Interna platsförmedlingen (IPF). Enheten kom till för att möta ett läge med förväntad övertalighet. Uppgiften är att underlätta förvaltningarnas arbete att hitta lediga platser i hela organisationen. Ett arbete som tar vid efter att förvaltningarna hanterat LAS-frågan.

– Tanken är att vi ska ha överblick när det gäller varsel, uppsägningar, företrädesrätt och rekryteringsbehov i samtliga förvaltningar, säger Kristina

Schubert Jonsson som tillsammans med Ingalisa Svanstedt och Maj Johansson ingår i IPF.

Syftet med IPF är att skapa större tydlighet inom kommunen när det gäller personalfrågor. En gång varje månad stämmer förmedlingen av nuläge med alla personalchefer på förvaltningarna.

Från september till januari har elva kommunanställda i olika förvaltningar blivit uppsagda och fallen har sedan hanterats av IPF. I tre fall har uppsägningarna tagits tillbaka.

Europeiskt skolsamarbete

Den som arbetar i skolan kan nu enkelt registrera sin skola och söka efter samarbetspartners i det europeiska skolsamarbetet eTwinning. Man fyller i fakta om skolan, elever, geografiskt läge och så vidare och beskriver vilken typ av samarbete man vill delta i. En automatisk sökning ger sedan förslag på skolor som matchar. Samarbete kan ske mellan elever, lärare, skolledare och bibliotekariéer. Skolan får också tillgång till kontakter, verktyg och stöd för att starta och utveckla projekt, samt ett certifikat och möjlighet att belönas för sitt arbete. Man kan också utveckla tidigare samarbeten.

www.etwinning.net är adressen. (källa: Kulturrådet)

Analys av flytt till särskilt boende

Varför behöver vissa äldre flytta till särskilt boende medan andra, med liknande vård- och omsorgsbehov, kan bo kvar? Den frågan ska en pågående studie inom socialtjänsten i Sundsvall besvara. Från mitten av april och åtta veckor framåt intervjuas äldre med beviljad hemtjänst på minst 120 timmar i månaden. Parallellt med den så kallade flyttstudien görs även vårdtyngdsmätningar. Flyttstudien är den nionde i ordningen och genomförs i samarbete med Stockholms universitet och Socialstyrelsen. Resultaten presenteras i november.

Andra processer i England

För någon vecka sedan kom de hem – de fyra elever (en tjej, tre killar) från Västermalms industriprogram som gjort sin APU (arbetsplatsförlagd utbildning) vid en SCA-ägd returpappersfabrik i Aylesford, sydöstra England.

Under tre veckor har de arbetat vid fabriken, bott i egen lägenhet samt deltagit i fritidsaktiviteter som ordnats för dem. Det hela avslutades med att de fick presentera vad de gjort i ett föredrag för de högsta cheferna på fabriken.

– Den stora skillnaden är att man i England utgår från returpapper medan vi här hemma använder trä. Processen att få bort trycksvärta är ny för våra elever, säger Lars Gøthefors, lärare vid industriprogrammet.

På skolan ser man detta samarbete med SCA som centralt och hoppas på liknande utbyte framöver.

|Reportaget|

Christopher i förö

Christopher Gammeddehewa, underskötare på Matfors servicehus, har i två månaders tid varit i sitt gamla hemland Sri Lanka och jobbat för tsunamins offer.

Skopet träffade honom i förra hemstaden Galle i början på februari. Han visade oss runt i förödelsen och berättade om sin insats som arbetsledare, tolk – och ”psykolog”.

ödelens Sri Lanka

"Första veckan trodde jag aldrig jag skulle orka vara kvar här. Det var fruktansvärt.", säger Christopher. Men det blev bättre. Och efter den första tidens akutinsats med att dela ut vatten och mat arbetade Christopher och hans gäng mest med vattenrening. De har rensat och rengjort brunnar och delat ut små vattenfilter för privat bruk – det är en sådan Christopher visar på bilden.

Sri Lanka, februari 2005

Den 29 december satt han i sin bil på väg till jobbet. Han lyssnade på nyheterna på radion, tårarna rann. Hans älskade hemland, hans älskade hemstad – bara kaos och död. Hur hade de det? Fick de hjälp? Vad fanns att göra?

Då ringde telefonen. Det var från baptistsamfundet och frågan var rak: Vill du åka till Sri Lanka och hjälpa till?

Den 4 januari var Christopher Gammeddehewa, eller Christopher Gammelgädda som hans vänner kallar honom, på plats i Galle på Sri Lankas sydkust. Galle är turistcentrat i Sri Lanka och det är också Christophers födelsestad.

När man reser längs Sri Lankas kust tror man att man befinner sig i en filmkuliss. Allt är borta, husen ligger i högar av murbruk, tegelsten och bråte. Där det finns palmer ligger hundratals ruttnade kokosnötter under och omkring dem. Det är som om dessa byar och städer bombats.

INGENTING KVAR

Här och där har desperata människor rest tält på sina gamla husgrunder för att bevaka sin mark. Och alla hoppas de att regeringstjänstemännen som så länge lovat att de ska komma, ska komma just hit och se deras tält, var deras hus stod och vad det blivit av det.

Det här är människor som de allra flesta levtt ett gott liv. De har haft egna hus det tagit många år att bygga, männen har haft jobb, många som fiskare. De har haft TV och barnen har varje morgon satt på sig skoluniformen och gått till skolan. Nu har de ingenting. I bästa fall har de bara förlorat jobb och hus, men många tusen har förlorat fruar, män, barn, släkt.

Uppemot 90 procent av Sri Lankas kustlinje är drabbad. De flesta städer, byar och samhällen längs kusten är drabbade.

På 70-talet hade Christopher en svensk brevvän. Efter fyra års brevskrivande kom hon ner till Sri Lanka på semester. I år firar de sin 25:e bröllopsdag och har 4 barn mellan 17 och 23. Christopher, i dag 48, flyttade till Sverige första gången 1979. 1983 flyttade hela familjen tillbaka och under sju års tid jobbade han med missbrukare i Galle. 1990 gick flyttlasset tillbaka till Sverige igen, den här gången för gott. De bor i Matfors utanför Sundsvall och han arbetar halvtid som underskötare på Matfors servicehus, halvtid som fängelsepastor i Härnösand.

DELAR UT VATTENFILTER

– Jag är 80 procent svensk, men de övriga 20 kommer jag aldrig att bli. Men jag har blivit svensk, jag ligger risigt till när jag ska köa här nere. Jag ställer mig nämligen sist...

När vi träffar Christopher har han varit här i en månad. Han arbetar under det ungerska baptistsamfundet och ansvarar för en grupp om tio amerikanska volontärer som byts ut mot tio nya varannan vecka. Mest har de arbetat med vattenrening: de har rensat och rengjort brunnar, delat ut små vattenfilter för privat behov i flyktinglägren. De delar också ut köksutrustning.

Fast de första veckorna handlade det om annat: ren överlevnad. Då körde de ut dricksvatten och andra förnödenheter till människor i akut chock, de vistades i ett land i kaos.

– Första veckan trodde jag aldrig jag skulle orka vara kvar här. Det var fruktansvärt, men det har blivit bättre. Hjälpen har nått fram och ingen svälter eller törstar. Men väldigt många har förlorat allt de äger och tvingas bo i tränga tält helt utan privatliv, utan att veta hur framtiden ser ut.

Han är arbetsledare, koordinator och tolk. Han ordnar boende åt andra volontärer och planerar insatserna. Men han har också fått agera psykolog.

”Jag har suttit med dem och försökt se framåt. Ibland har det inte funnits ord, då har vi gråtit tillsammans.”

”Jag kan inte hjälpa alla, men de jag hjälper vill jag hjälpa rejält” säger Christopher. 12-åriga Safni Wasana (bilden nere till vänster) och hennes familj har han hjälpt att köpa en ny fiskebåt. Han har dessutom köpt nya skolböcker till Safni och hennes syskon. I början av mars kom Christopher tillbaka till Sverige och jobbet på Matfors servicehus (bilden till höger). ”De jobbiga upplevelserna kommer tillbaka ibland”, säger han, ”men jag är glad att jag fick chansen att hjälpa till.”

– Dessa människor är mentalt i botten. Jag har aldrig sett så mycket gråt i hela mitt liv. Jag har suttit med dem och försökt se framåt. Ibland har det inte funnits ord, då har vi suttit och gråtit tillsammans.

Vad är det jobbigaste du varit med om?

– Det är mycket. Men att åka till massgravarna var tufft. Här i Sri Lanka är sista resan väldigt betydelsefull med mycket ceremonier. Nu ligger människor slängda på hög i tusentals, i plastsäckar. Det gör ont.

HJÄLPER FAMILJER KOMMA PÅ FÖTTER

Han har också lärt sig hur man inte ska göra när det gäller att leverera förnödenheter till läger där det bor hundratals, ibland tusentals, människor.

– Det går inte att komma med lastbil till lägren, då kommer alla bara rusande och det blir kaos. Vi går till fots, vi rör oss i lägret och ser vilka som är i behov av akut hjälp. Vi skriver upp tältnummer och namn. När vi sedan kommer tillbaka har vi färdiga paket och vet exakt vilka de ska till.

Vid sidan om har Christopher också ett annat uppdrag. Baptistförsamlingen i Matfors samlade in över 100 000 kronor som de gett Christopher och en församling i Galle som Christopher tidigare arbetat åt fullmakt att fördela där han anser det vara nödvändigt.

– De pengarna har bland annat hjälpt en familj som förlorade sitt hus vid havet att lösa in en bit mark längre inåt landet som de tidigare pantsatt och inte haft råd att lösa ut. De har även gått till takpapp och plåt till människor som försöker bygga upp sina hus.

Från officiellt håll sägs att 250 000 hus sköljdes bort i Sri Lanka, men lokala organisationer och biståndsarbetare säger att det är många fler. Hus som aldrig varit registrerade – skjul, hyddor; de fattigaste människornas hem – ingår

inte i de officiella siffrorna. Man tror att det kan finnas så många som tre miljoner hemlösa i Sri Lanka i dag. Den totala befolkningens mängden är 19,5 miljoner.

Christopher har också kommit i kontakt med en familj i ett läger där mannen var fiskare och förlorade sitt jobb. Han har gett dem pengar så att de kan köpa en ny fiskebåt och tillbehör.

– Om jag hjälper den här familjen kommer 20 personer på fötterna. Det låter kanske futtigt, men jag tror på riktade insatser. Jag kan inte hjälpa alla men de jag hjälper vill jag hjälpa rejält.

Och än är pengarna inte slut.

Sundsvall, mars 2005

Christopher är hemma igen. Tillbaka på jobbet. Tillbaka i vardagen, i kylan. Han har precis fått svar på en massa bakterieprover han tagit på sjukhuset: vistelsen i Sri Lanka har inte lämnat några obehagliga spår. Inga fysiska i alla fall.

– Upplevelserna från den första tiden, när det var som tuffast, kommer tillbaka ibland. Då blir det lite jobbigt. Men som tur var hade vi daglig samtalsbreefing under hela tiden där nere, det har hjälpt både mig och andra.

– Jag är tacksam över att jag fick åka ner och hjälpa lite.

Och kanske dröjer det inte alltför länge innan han åker ner igen.

– Jag har fått en förfrågan. Men i så fall gäller det bara en kort period på två veckor. Och det måste funka med familj och jobb, annars åker jag inte.

TEXT: ANDREAS STICKLER

FOTO: ANNA GULLMARK (SRI LANKA) OCH BO FERNSTRÖM

Hälsa som verktyg

– elever tar eget ansvar på Gångvikens skola

På frukostbuffén i matsalen står filmjolk, flingor, havregrynsgröt och smörgåsar uppdukade. Klockan är 8.30 på morgonen på Gångvikens skola.

– Jag åt ingen frukost i morse innan jag åkte hemifrån eftersom vi skulle äta frukost tillsammans med klassen här på skolan, säger Sandra Berglund i årskurs fem.

ett folkhälsoprojekt har pågått sen hösten 2003 på Gångvikens skola. Gemensam frukost, kamratstödjarboken, jämställdhetsfrågor, hälsokommittémöte och fadderskap är en del av elevernas skolgång.

– Egentligen ser vi det inte som ett projekt utan mer som ett verktyg för att kunna jobba långsiktigt så alla framförallt barnen på skolan ska må bra både fysiskt, socialt och psykiskt. Huvudmålet är inte att de ska vara extra hälsosamma utan att de ska kunna ansvara för både sin egen och andras hälsa, säger rektor Agneta Stenmark.

Forskaren och universitetslektorn vid Mittuniversitetet, Katja Gillander-Gädin, kontaktade Agneta Stenmark i början av 2003, då hon ville följa skolbarn i sitt projekt om skolelevens psykosociala arbetsmiljö och hälsa ur genusperspektiv.

– Jag hade pratat med skoldistriktchefen i Sundsvall och fick som förslag att just den här skolan med elever i årskurs ett till sex skulle kunna passa bra, säger Katja Gillander-Gädin.

VAR OTRYGGT

Hon hade då redan fått 150 000 kronor från Vetenskapsrådet för att kunna genomföra projektet. Planeringen tillsammans med lärare och övrig personal sattes igång på allvar i juni månad samma år.

– Grunden i projektet handlar om att arbeta med elevernas hälsa utifrån elevernas egen uppfattning och där alla berörda ska vara med och påverka. Min roll i det hela har varit att ge förslag på vilka metoder man kan använda, säger Katja Gillander-Gädin.

För sex år sedan planterades fröet för en framtida satsning på elevernas hälsa.

– Jag började jobba här då. Det var mycket in- och utflyttningar av elever och man märkte även av de sociala skillnaderna mellan elever-

na. Stämningen var helt enkelt inte trygg. Jag kände att det var något vi skulle behöva jobba med, säger Agneta Stenmark.

I matsalen sitter sex tjejer som går i femte klass vid ett runt bord på gröna stolar. Fatima Amar-Pettersson som representerar femteklassarna i hälsokommittén tycker att frukosten är jätteviktig.

– Vi har fått lära oss av skolsköterskan om vad som är nyttigt och onyttigt. Nyligen fick vi veta att risifrukt innehåller jättemycket socker och att man hellre ska äta gröt till frukost.

Sandra Berglund håller med Fatima.

– Alla måste äta ofta, men vi måste äta rätt. Socker i maten är inte bra. I vårt klassrum har vi en lista över vad mat innehåller. Och tittar man på den ser man att vi får i oss jättemycket socker om vi äter fel.

”DU BESTÄMMER”

De 130 eleverna på skolan får genom olika pedagogiska former lära sig varför det är bra att röra på sig, hur man hanterar stress, att vänskap är viktigt och att pojkar och flickor är lika mycket värda och ska ges samma förutsättningar.

– Vi har utgått från läroplanens värdegrundsmål och aktivt arbetat med ett arbetsmaterial som heter ”du bestämmer”, säger Agneta Stenmark. Varje dag finns rörelseaktiviteter med på schemat och vissa veckor äter klasserna gemensam frukost bland annat för att diskutera hur viktigt det är med en stadig måltid. Mer specifikt kan en del i jämställdhetsarbetet vara att eleverna får klippa ut pojkar och flickor ur tidningar och diskutera vad som skiljer de olika könen åt. I femte klass har eleverna analyserat reklamfilmer för att se hur vi egentligen påverkas av dem. En annan metod är rollspel där elever får prova på att vara längst ner i hierarkin för att känna hur det känns att vara mobbad.

Lärarna fick gå en sexdagarsutbildning sommaren 2003.

– Vi ska vara elevernas hälsomentorer och lära dem vad som kan vara rätt och fel, säger Christer Sulzer, lärare i årskurs tre. Jag tycker att den här formen av undervisning går i rätt riktning. Det handlar om att barnen ska respektera varandra för att sedan kunna ta med sig den kunskapen när de blir äldre,

DAGBOK ÖVER RASTERNA

Christina Svensson är lärare i årskurs två och tycker det blivit lugnare i klassen under den senaste tiden.

– I klassen brukar barnen klappa sin kompis på axeln tre gånger och samtidigt säga nej om de inte vill bli retade. Ett sätt att säga nej både med hörsel och beröring, säger hon.

Varje månad har personalen och föräldrarna ett hälsokommittémöte tillsammans med en elev från respektive årskurs. Där får eleverna föra fram vad som skett i deras klassrum, ute på skolgården och om någon varit dum mot en kompis.

– Varje rast ska en elev vara rastvakt. Han eller hon skriver sen in i kamratstödjarboken vad som varit bra och dåligt under rasterna, säger Fatima Amar-Pettersson. Och dessutom är vi i de övre klasserna faddrar för de yngre barnen så de känner sig trygga.

Katja Gillander-Gädin poängterar att en förutsättning för att lyckas nå målet är att lärarna ska vara engagerade och aktiverade och sedan föra över det engagemanget till eleverna.

– De metoder jag introducerat hoppas jag fortsätter användas. Det är endast lärarna och eleverna som kan fortsätta jobba för en bättre hälsa tillsammans

De resultat som hon fått fram genom intervjuer med elever och lärare kommer under våren att sammanställas och presenteras för föräldrarna och eleverna.

Gemensam frukost, kamratstödjarboken, jämställdhetsfrågor, hälsokommittémöte och fadderskap är en del av elevernas skolgång på Gångvikens skola. Sedan 2003 pågår ett hälsoprojekt som arbetar långsiktigt för att eleverna ska må bra. "Huvudmålet är inte att de ska vara extra hälsosamma utan att de ska kunna ansvara för både sin egen och andras hälsa", säger rektor Agneta Stenmark.

I höstas fick eleverna fylla i en enkät som handlade om ifall de någon gång blivit utsatta för otrevligheter.

– Det är sällan bråk och konflikter här på skolan sen vi startade projektet, men visst händer det. Att ha vänner är det allra viktigaste för ett barns och för alla människors hälsa, säger Agneta Stenmark. Vi kommer givetvis att fortsätta använda oss av de

genomförbara uppgifter och metoder som vi fått lära oss. Och eftersom engagemang från lärare och elever inte kostar något finns ingen gräns för hur mycket vi kan fortsätta jobba med dessa frågor.

TEXT: LIZA PÅVE
FOTO: BO FERNSTRÖM

Höjda p-avgifter vid kommunhuset

Sedan den 1 mars gäller nya priser och villkor för personalparkeringen vid kommunhuset. Heltidsanställda betalar 250 kronor per månad. De som arbetar halvtid kommer undan med 125 kronor i månaden. Halvtidarna måste ha en särskild p-klocka som ställs in när parkeringen påbörjas, och får stå max fem timmar.

– Det är Skatteverkets regler som gör att vi varit tvungna att höja avgifterna kraftigt. Annars måste personalen förmånsbeskattas, säger Lennart Olsson, avdelningschef på fastighetskontoret.

Årskort kostar 2 500 kronor resp. 1 250 kronor för halvtidare. För den som inte tar bilen varje dag finns också dagbiljetter. Priset är 200 kronor för tio biljetter.

Söt grupp tar täten i samarbete

Sundsvalls kommun samarbetar med Östersund och Trondheim. Nu har utbytet konkretiserats genom medverkan i EU-projektet ProMid-Nord. Det pågår i juli 2004–30 juni 2007 och omfattar 26 partners i mer än 10 länder i Sverige, Finland och Norge.

Sundsvall samarbetar med Östersund och Trondheim under namnet SÖT-gruppen. Det arbetet inriktas i nuläget på tre områden: regional utveckling/strategi, studentstadsutveckling samt grön trafik.

– Det är lärorikt att ta del av de olika kommunernas sätt att arbeta med utvecklingsfrågor, säger projektledaren Helen Lundahl på ks-kontorets utvecklingsavdelning.

Tillsammans med marknadsföraren Camilla Nilzén och samhällsplaneraren Marie-Louise Henriksson från samma avdelning är hon aktivt inblandad i utbytet.

Det finns också en ledningsgrupp där respektive kommuns kommunalråd och kommundirektör sitter. Ledningsgruppens nästa möte äger rum den 18 maj i Trondheim.

Öppet hus på Lasarettsvägen

27/4 är det öppna huset i samband med invigningen av de lokaler som Arbetsmarknadsenheten för vuxna och Kommunala vuxenutbildningen använder gemensamt på Lasarettsvägen vid Sundsvalls sjukhus. Invigningen förrättas av João Pinheiro, ordförande i nämnden för arbetsmarknad, vuxenutbildning och integration. Under dagen kommer det att erbjudas olika aktiviteter. I samband med invigningen offentliggörs också det nya namnet på huset.

Stort behov av familjehem

Kommunen är i stort behov av familjer som kan ställa upp som familjehem. Det handlar om att ta emot ett barn eller tonåring som av ett eller annat skäl inte kan bo tillsammans med sina egna föräldrar. Det handlar om att öppna sitt hem för barn och ungdomar som behöver en extra familj, att bo hos en längre eller kortare tid, eller kanske bara besöka då och då. Kommunens familjehemsgrupp söker ständigt nya familjer som vill göra en insats för sådana barn och ungdomar.

– Vi söker både "helt vanliga" familjer som kan tänka sig att ta ansvar för ett barn till och mer rutinerade familjer som kan ta emot barn med stora omvårdnadsbehov, säger Berit Johansson i familjehemsgruppen. Vi behöver också jourfamiljer som kan ställa upp akut för kortare tid och kontaktfamiljer som kan ställa upp då och då, som avlastning.

Kanske finns det någon kommunanställd som kan tänka sig att ställa upp som familjehem eller kontaktfamilj? Kontakta i så fall familjehemsgruppens rekryterare via kommunväxeln.

Kolla arbetsmiljö via nätet

Arbetsmiljöupplysningen heter en ny webbplats som ska fungera som inspiration, idé- och erfarenhetsutbyte vad gäller arbetsmiljö. Tanken är att kunskap som tidigare funnits utspridd på en massa olika sajter nu samlas på ett ställe. På Arbetsmiljöupplysningen kan man också ställa frågor till experter och diskutera frågor om arbetsmiljö. Bakom portalen står en rad olika organisationer. www.arbetsmiljoupplysning-en.se är adressen.

Synpunkter efterlyses

Nu är synpunktshanteringsystemet, som vi skrev om i förra numret av Skopet, igång. Alla kommunanställda som får eller själv har en synpunkt eller ett förslag som gäller kommunens verksamhet ska, oavsett vilken förvaltning det gäller, förmedla den vidare via systemet. Gå in på kommunens hemsida www.sundsvall.se och klicka dig vidare till Synpunkt Sundsvall. Den som önskar pappersblanketter kan skriva ut dem via hemsidan.

Hallå där, Maria Åhman – trainee på fastighetskontoret

Fastighetskontoret satsar på att bli en mer attraktiv arbetsgivare genom att ta emot trainees.

Maria Åhman, 25 år, från Kramfors har jobbat som trainee på förvaltningen i snart ett år.

Hur trivs du på arbetsplatsen?

– Jag trivs jättebra och har fått en bra kontakt med dem som jobbar här. Jag har haft turen att få en bra chef samt bra och meningsfulla arbetsuppgifter.

Vad för slags arbetsuppgifter har du?

– Jag arbetar med frågor inom området miljö och kvalitet. Jag har tagit del av verksamheten på bygg- och förvaltningsavdelningen, driftavdelningen och utemiljö. Men min huvudsakliga uppgift är på vägavdelningen där jag bland annat arbetar med snöhanteringen i

kommunen. Jag sitter även med i miljö- och kvalitetsgruppen samt en grupp för interna revisioner.

Hur kom det sig att du sökte traineeplatsen?

– Förra året blev jag klar med mina civilingenjörstudier på Luleå tekniska universitet med inriktning mot teknisk miljövärd. Sen fick jag höra talas om denna tjänst och nappade på en gång. Är jätteglad att jag fick den!

Vad ser du för fördelar och nackdelar med att ha en traineeplats?

– Några nackdelar kan jag inte hitta. Fördelarna däremot är att man får en mjukare start in i arbetslivet. Under mina första veckor fick jag en jättebra introduktion i verksamheten. Sedan är det även positivt att man får jobba på olika avdelningar. Det är jättebra att kommunen satsar på trainees. Många större före-

Maria Åhman.

tag gör det i dag och det är ett bra sätt att få in nyutexaminerade i verksamheten.

Vad är ditt mål med traineeplatsen?

– Att få fortsatt arbete!

TEXT: LIZA PÅVE

FOTO: SVANTHE HARSTRÖM

”Bilpoolen har gjort vardagen enklare”

Kommunens bilpool är efter en testperiod öppen för alla kommunanställda.

En av dem som tycker att bilpoolen gjort vardagen enklare är friskvårdsinspiratören Kicki Laajanen:

– Det funkar jättebra för mig. Min förra egna bil använde jag i tjänsten och den rasade till slut, berättar hon.

Kicki Laajanen åker mellan olika arbetsplatser i kommunen och leder bland annat träningspass, pausgympa och avslappning. Det blir många mil och bilen blir en viktig del av arbetsdagen.

– Jag har en Renault Megan och försöker få samma bil varje dag. Jag gillar inte att komma till en bil där det ligger bananskal och tomburkar, det är det värsta jag vet, säger hon.

Bo Johansson, förvaltare på fastighetskontoret, har använt sig av bilpoolen två eller tre dagar i veckan sedan projektets testperiod inleddes i februari 2005. Han tycker att bilarna är städade och

välsköta och gillar hela idén.

– I början fungerade det kanske lite si och så, alla bilar kunde vara uthyrda när jag behövde en. Men i dag är det aldrig några problem. Jag bokar dagen innan, åker buss till jobbet och har där en bil som står och väntar på mig, säger Bo Johansson.

BOKA PÅ WEBBEN

23 bilar finns tillgängliga för resor i tjänsten. Att hyra den minsta modellen, Opel Corsa, i två dagar kostar 430 kronor plus 12 kronor per mil. Hyreskostnaden debiteras på den anställdes avdelning. Den största bilen är Renault Traffic.

Den som registrerar sig som användare (blankett finns på KomIn) kan sedan boka bil på webben. Bilen öppnas sedan med hjälp av mobiltelefonen eller genom att hålla fram körkortet mot en läsare som bekräftar behörigheten.

En målsättning med bilpoolen är att ersätta så många som möjligt av de bilar som i dag används i tjänsten och att minska antalet hyrda fordon. Med teknikens

Kicki Laajanen nyttjar bilpoolen dagligen i sitt arbete som friskvårdsinspiratör.

hjälp ska även bilpoolens personal- och administrationskostnader hållas nere. Systemet hanterar till exempel körjournaler, transaktioner och medger även rapport- och statistikuttag i olika former.

Om du har frågor om bilpoolen hittar du information på KomIn. Du kan också ringa bilpoolsansvarige Kent Lundström, tel 19 26 68.

TEXT: ANDERS LÖVGREN

FOTO: BO FERNSTRÖM

Enklare system för internhyror

Det interna hyressystemet sätter prislappar på förvaltningarnas lokaler. Nu pågår en översyn som ska presenteras senare i vår.

– Målet är att göra systemet enklare och tydligare, säger Åke Henriksson på fastighetskontoret.

1992 införde Sundsvalls kommun ett internt hyresystem. Principen är att den som använder en lokal betalar en hyra till fastighetskontoret motsvarande självkostnaden för lokalen. Investerar man i en större ombyggnad stiger hyran. Tidigare märktes inte detta ute på förvaltningen.

BÄTTRE KOSTNADSMEDVETENHET

– Systemet ger en bättre kostnadsmedvetenhet och större incitament att hålla lokalkostnaderna nere, säger Åke Henriksson, fastighetsstrateg på fastighetskontoret.

I praktiken är det på förvaltnings- eller områdesnivå som kostnaderna för lokalerna slår igenom. En enskild skola som byggs om måste inte ta en större del av sin budget till hyran, och därmed drar ner på personalen.

– Det är en slags solidarisk fördelning av kostnaderna inom ett område eller en förvaltning, säger Henriksson.

Men betyder inte det att hela vitsen med systemet försvinner?

– Nej, lokalkostnaderna slår ju igenom på exempelvis hela skolkontoret vilket ger en kostnadsmedvetenhet. Det märker vi särskilt nu när det är stora besparingskrav, säger Åke Henriksson.

Tittar man på lokalkostnadernas andel av kommunens totala kostnader har de också minskat de senaste åren (se tabellen här intill).

Samtidigt förekommer kritik mot systemet med intern hyressättning. Det finns bland annat osäkerhet kring vad som ingår i hyran, och vilka förändringar av lokalen som påverkar kostnaden.

Därför har en utredning tillsatts under ledning av Åke Henriksson.

– Vi vill göra systemet tydligare och lättare att administrera, säger han.

Utredningen ska presentera sina resultat före sommaren.

Lokalkostnadernas andel av kommunens totala kostnader under de senaste åren:

1996	15,3%
1997	15,0%
1998	14,6%
1999	12,7%
2000	12,3%
2001	11,8%
2002	11,3%
2003	11,3%

OLOF AXELSSON

Ingen personaltidning till Sporthallspersonal

De anställda i Gärdehov förvaltning får inte Skopet, varken hem eller till jobbet.

– Ingen har saknat den, säger Riitta Rautakorpi.

Som Skopet berättade i förra numret får inte alla anställda i kommunens bolag personaltidningen hem i brevlådan. Det är upp till varje bolag att själv bestämma om de vill betala 100 kronor per anställd och år för tidningen. Sporthallens personal tillhörde tidigare Kultur & Fritid och fick Skopet hem. Nu är de anställda i Gärdehov Förvaltning och får den varken hem eller till sin arbetsplats.

– Ledningen har tagit upp frågan vid ett möte och bestämt att tidningen inte ska köpas in. Moti-

veringen är att ingen sagt att de saknat den, säger Riitta Rautakorpi, som sitter som personalrepresentant i ledningsgruppen.

”DEN BÖR NÅ ALLA”

Kommunens informationschef Åsa Grip tycker att det är ett underligt sätt att resonera.

– Visst är det viktigt att tidningen upplevs som intressant. Men man får inte glömma att den innehåller information som arbetsgivaren behöver gå ut med, och då bör den nå alla. Just nu är det också mycket tal om koncertänkande, att alla har kommunen som arbetsgivare, säger Åsa Grip.

Frågan kommer nu att ses över. – Jag skulle vilja att alla får tidningen – oavsett om de jobbar i

FOTO: BO FERNSTRÖM

förvaltning eller bolag - och att kostnaden för detta ligger centralt. Men det är förstås en ekonomisk fråga som vi ska försöka lösa.

OLOF AXELSSON

ABF tar över Koms den 1 juli

Eftergymnasiala Sundsvalls konstskola (Koms) upphör från den 1 juli att vara kommunal verksamhet. Ny huvudman blir studieförbundet ABF. Bakgrunden är att Skolverket inte längre betalar ut statliga bidrag till fristående skolor som har kommunen som huvudman och därför har förändringen blivit aktuell. Sundsvalls konstskola har en anställd, rektorn Jan Grubb, och därtöver timanställda lärare. Styrelseordföranden Margareta Johansson ser positivt på förändringen.

– Hade inte den här lösningen funnits skulle skolan ha lagts ner. Nu finns en spännande framtid med samarbete med universitetet som behöver lokaler för utbildning inom design, säger hon.

För ABF innebär förändringen att man får möjlighet att komplettera sin verksamhet med resurser på både lokal- och ledarsidan.

Margareta Johansson utesluter dock inte att kommunen även i framtiden kommer att ha ett finger med i spelet om Sundsvalls konstskola, exempelvis med en representant i ett eventuellt råd.

Kolla din pension på nätet

Nyfiken på din pension? Hur stor den blir?

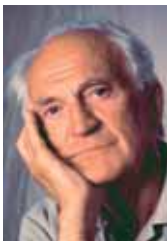
I så fall kan du gå in på www.minpension.se. Hemsidan är ett samarbete mellan staten och pensionsbolagen.

Sedan man registrerat sig kan man bland annat kolla hur de olika pensionssystemen fungerar, få en prognos över den framtida pensionen samt se hur mycket man hittills tjänat in till pensionen. Det privata pensionssparandet redovisas dock inte.

Åtgärdslista på gång

Snart är arbetet med att sammanställa en åtgärdslista utifrån medborgarundersökningens resultat klart. Åtgärderna är indelade i tre områden: att bo och leva i Sundsvall, kommunens tjänster samt inflytande.

Exempel på åtgärd inom Inflytande-området är Synpunkt Sundsvall, som du läste om i förra numret av Skopet. I nästa nummer kommer hela åtgärdslistan.

Fråga om fläskläpp utlöste debatt

Ingen stod upp vid allmänhetens frågestunder i februari och mars! Däremot sju (7) frågande fullmäktigeledamöter i "Korta frågor - Korta svar", en ny punkt i föredragningslistan som blivit rena succén.

Utgångspunkten är att det bara ska vara korta frågor och korta svar och inget debatterande. Men så hettade det till när **Birgitta Sellén** (c) frågade och **Ewa Back** (s), synnerligen kort, svarade på varför hon i en affischkampanj låtit se marknadsföras med "fläskläpp" och texten: "Efter en hård kamp har vi vunnit igen" och en debatt var på gång.

Enligt Birgitta Sellén behövdes ett fylligare svar om affischen, som tydde på ett Sundsvall av våld och fläskläppar. Ewa Back visade sej, inte oväntat, ha en annan uppfattning om marknadsföringen. När det gällde denna hade kommunen verkligen hängt med. Sundsvall hade förekommit i media i 43 000 artiklar och tagit en hedrande 4:e plats, närmast efter Stockholm, Göteborg och Malmö, låt vara att någon skillnad inte gjorts vid sammanräkningen på artiklar som rört fläskläppar och sådana där inte någon "kysst" utdelats.

Utöver om södra infarten, nedgrävningen av järnvägen, inre hamnen, scenhuset, utbyggnaden i Birsta och branden i "Lyckan" vid Olof Palmes torg kunde som extra bonus inkasseras utsläppet av en giftig monokelkobra i Nacksta. Det utsläppet kunde väl inte direkt påföras marknadsföringsavdelningen och ej heller att "Dragons" kommit till final i basket-SM, men visst är det sådant som ger bra utdelning när man ska räkna ihop det som skrivs om kommunerna.

DE ÖVERVIKTIGA "VÄST PÅ STAN"

Vid februarimötet informerade landstingets **Lennart Bråbäck** skrämmande om överviktsepidemin som medfört en med 10 % växande diabetes. Antalet överviktiga män har ökat till mer än 8 %. Vårst är det i västra Medelpad.

Tillfälle till självrannsakan: Notera kroppsvikten i kg och dividera den med kvadraten på kroppslängden och Du får Ditt eget "BMI" (Body Mass Index).

T.ex. 75 kg dividerat med 176 x 176 cm som blir ca 24. Om indexet ligger mellan 20-25, var glad att Du har en normal vikt. Om ej, bor Du väst på stan.

Fullmäktige ägnade sej efter Lennart Bråbäck's information åt att lämna barn- och utbildningsnämndens ordförande **Leif Nilsson** (s) goda råd om att motionera minst en timme om dagen, ha godisförbud i skolkaféet och i en skyddszon runt detta, inte fira namns- och födelsedagar med glass mitt i veckan och att hellre gå till skolan än att skjutas dit i familjebilen.

KLARSPRÅK TAR DÖD PÅ "GRODOR"

Med visst nöje har man i media kunnat ta del av "sportgrodor" som hoppat ur munnen på kommentatorerna. Sittandes vid Vasaloppet i TV hörde jag av Niklas Jonsson följande om estländaren Raul Olle: "Tar han inte slut, är sannolikheten stor att han håller!" Och hurusom TV:s Anders Blomquist bedömde Mattias Fredrikssons möjligheter att köra ifrån klungan vid stafetten i Falun: "Chansen finns vid en trång bro, där man bara kan åka en och en i bredd!" Mattias tog som vi vet inte denna chans att köra "en och en i bredd" och svenska stafettlaget blev bara 4:a.

I det kommunala livet finns det självfallet "kom-

mungrödor" att jämföra med "sportgrodor", låt vara svårare att rätt bedöma. Talar t.ex. **Reinhold Hellgren** (c) som en pragmatiker och därmed vetenskapligt medveten om hur språket ska användas eller är han "omedvetet rolig" med sina uttryck, typ: "Man måste odla gräsrötterna!" och "Det är lätt att stå i talarstolen och ropa "Halleluja!"

Hur som helst har **Bertil Hörnqvist** (kd) avsett att ta död på grodorna genom en den 2 mars 2005 uppväckt motion om att Sundsvall, i likhet med Norrköping, ska besluta om ett språkvårdsprojekt för ett förenklat och förbättrat språk. Motionären inleder sin motion (förhoppningsvis skämtsamt?) med: "De vokablar som brukas i kommunala aktstycken kan emellanåt vara mindre adekvata ur ett förståelseperspektiv." Som uttjänt kommunanställd kan jag ta gift på, vilket en och annan läsare av andra skäl kan bedöma önskvärt, att ordet "vokablar" (enligt Sv. akad. ordlista "glosor"), inte under de senaste 50 åren använts i kommunen. Ordet "förståelseperspektiv" låter bättre och kan rekommenderas för användning i den fortsatta scenhusdebatten.

I länet finns ett regionalt nätverk för språkfrågor, nog så fyndigt döpt till "Kliv" (Klarspråk i Västernorrland). I nätverket sitter som spindel en av länsstyrelsens tillsatt samordnare och därutöver en av Sundsvalls kommun fäst representant (kommunsekreteraren **Helena Sjöholm**). Bertil Hörnqvists motion kan kanske inspirera "Kliv" att ta ett kliv för utbildning eller att ordna ett språkseminarium? Bäst att ge sej på problemen. I längden är det dålig politik att försöka klara språksvårigheter genom att undvika dem.

STEN ZACKARI

Skopetkrysset

Lös Skopet-krysset och var med i utlottningen av tre presentkort på profilprodukter för vardera 250 kr. Skicka in din lösning senast den **19 maj** till Kontorsservice, Sundsvalls kommun, 851 85 Sundsvall.

Namn: _____

Adress: _____

Arbetsplats: _____

VINNARE

förra SKOPET-KRYSSET

Inger Hjulström, Skogsparkens/Spiakens förskola
Birgitta Hultin, Fastighetskontoret
Majvor Vilander, Stadsbyggnadskontoret
Gratis!

			Bokstä- ver med affär	På her- Här har man nått toppen	Efter död Ritade skämt	Trakterar Dompan	MEDLA GOJA	STHMS- DRAKE	LILA = SISTA ?	
				HÄR ÄR VI I NU!					KAN GÅ IGEN	
	STÄR EV. UNDER SULAN			Finns både rö- tt och dött		Mu vid Horber- garsjön Kan man ble'?				
					ITU LÄGE	Hade strö- kunder SLÅ		HELT OKÄND	HOLMEN	
Klarar en rubank	av	INVÄ- NARE Riktn.	GARVAR	SPEL	Sikta För- passade			FISK Gammalt TV-pro- gram?		
MAR- TERA					Kanske från skrämd	Hans system			VÅJA	
				LIE- SKAFT		TRASKA Gräddan?	Juniperus communis	Lag eller före tolv	Stad med histo- riska kvarteret Bryggen.	
LIK- SIDING		SPEL o NAMN					BOK- DEL		Kan man data på CD	Sänkt H
NORR OM USA				Häng- plats Ryssja	FLOD Lämnar rökare efter sig		Bästa betyget	Mård- djur		
					NAKEN			Säger den som rycker på axlarna		Den sjätte tonen
				PICA PICA Jäklar			GREPPA	Mödo- samt plugga		
VÄXER		SYRE	ÅTER- LJÖD				Så många samurajer filmade Akira Kurosawa		Ger billig shopping	
STJÅLA			Svensk uppfin- nare						NAMN	
							KAN MAN TAPPA			APRIL 05 HANS ENQVIST

Nästa nummer av Skopet kommer den 21 juni!

Skopet är din tidning! Vad saknar du? Vad kan vi göra bättre? Vi vill ha dina åsikter.

Mejla era idéer, tips, åsikter och liknande till ...
skopet@journalisthuset.se

Har du synpunkter på kommunens verksamhet? Våra debattsidor är till för dig.
skopetdebatt@journalisthuset.se

... eller skicka till
Journalisthuset, Kyrkogatan 22,
852 32, Sundsvall

... eller ring 060-600 71 51

UTEBLIVEN TIDNING?

Om Skopet inte kommer som den ska i brevlådan, eller om du har andra påpekanden kring din adress eller dylikt, vänd dig till informatör Eva Olsson.
Tel: 060-19 15 97
E-post: eva.olsson@sundsvall.se

PRENUMERATION

Helår kostar 100 kronor. Tidningen skickas kostnadsfritt till alla fast anställda inom Sundsvalls kommun samt förtroendevalda.

PETER GAVELIN är kommundirektör sedan -98. Innan dess var han miljöchef på Sundsvalls kommun. Han kommer ursprungligen från Stockholm (till Sundsvall -79), bor på Hemmanet och tycker att det roligaste med jobbet är att stå mitt i samhällsutvecklingen och få vara med och påverka den.

Bråkiga och kaxiga – men med glimten i ögat

I förra numret av Skopet skrev jag att kampen om framtiden för orter som Sundsvall blir en strid på kniven. Många tävlar både inom och utom landet om jobb, inflyttare, studenter; ja om allt! Med insikt om detta har vi under våren stuckit ut hakan.

Det gjordes i en kampanj runt omkring i landet tillsammans med studentkåren vid Mittuniversitetet i Sundsvall. Bakgrunden var att Sundsvall de senaste fem åren i tävlingen om Sveriges bästa studentkommun fått placeringen 1, 2, 1, 2, 1 – ett fantastiskt bra resultat – och att vi fått ett universitet den 1 januari i år. Nu måste vi locka fler studenter hit.

MED HUMORN SOM HJÄLP

Ett huvudnummer i kampanjen var stora porträtt av bl.a. kommunalråd, marknadsförare och studentkårsordförande - försedda med fläskläppar och blåtiror – men ändå med ett leende och en plirig blick. Tanken med kampanjen var att visa att vi genom hård kamp vunnit detta pris – igen! Ingen enkel match utan vi har fått kämpa hårt för detta och vi vill visa det med glimten i ögat och humorn som hjälp.

En del, men inte så mycket, kritik har vi fått. Kritiken kan väl sammanfattas ungefär som så: en dyr och osmaklig kampanj.

REKLAM MÅSTE BERÖRA

Det är alltid beklagligt när några personer tar anstöt av en kampanj som denna. Men för att reklam ska synas måste den både beröra och väcka uppmärksamhet.

Vi har också fått många positiva kommentarer till kampanjen, mer än vi vågat hoppas på. Många har hört av sig. De tycker det är fräckt att kommunen vågar synas och det är kul och att Sundsvall sticker ut hakan. Ingen har missat budskapet, Sundsvall – Sveriges bästa studentkommun.

Jag tror att vi måste släppa taget om försiktigheten ibland. Konkurrensen är hård mellan orter för att få både studenter och andra inflyttare. Det nya universitetet behöver fler studenter och Sundsvall behöver fler invånare. Då får vi vara både fräcka och kaxiga ibland, men – som sagt – vara det med glimten i ögat.

Peter Gavelin
Kommundirektör

Ulrika Abrahamsson går före och klämtar med klockan: Fruktvagnen är här! Tillsammans med Peter Karlsson sprider hon trivsel i kommunhuset. Ulrika och Peter ingår i en grupp om 13 personer som delar på sysslan. "Om inte fruktvagnen fanns skulle jag inte äta lika mycket nyttigt", säger Åsa Vidman Nilsson.

Kommunhuset, torsdag förmiddag:

Varje dag rullar hälsa och trivsel fram i kommunhusets korridorer. En gång på förmiddagen och en gång efter lunch hörs den numera välbekanta klockringningen som talar om att det är dags för en liten paus.

Det handlar förstås om den populära fruktvagnen. Den har rullat i lite mer än ett halvår och har blivit ett självklart inslag i kontorsvardagen. Den har också gjort att många dragit ner på snaskandet.

– Om inte fruktvagnen fanns skulle jag inte äta lika mycket nyttigt. Det blir helt enkelt inte av att jag tar med frukt hemifrån annars. Det är stor skillnad på min egen konsumtion i dag jämfört med tidigare, säger Åsa Vidman Nilsson som arbetar på miljökontoret.

SPRIDER TRIVSEL

Hon är bara en av många som kommer ut från sina kontor när fruktvagnen passerar. De flesta passar på att prata en stund och på så vis sprider vagnen också lite trivsel. Det blir mycket hejande till höger och vänster.

– Det är också ett trevligt arbete att gå med

fruktvagnen, berättar Ulrika Abrahamsson och Peter Karlsson.

Tillsammans med handledaren Christina Karlsson sköter de uppgiften när Skopet är med. De tycker om kontakten med kunderna och oftast uppstår muntra situationer, till exempel när de ska ta betalt.

BANANER MEST POPPIS

Ulrika går före med klockan som klämtar ljudligt. Det går inte att ta miste på vilka som är i farten. Peter sköter kassan. Frukten är smakligt upplagd i korgar och tio kronor kan räcka till tre olika frukter. En vanlig vecka säljer de 120 kilo prima frukt som köps från en grossist. Bananer är mest populära och utgör en tredjedel av försäljningen.

Från början hade de även kokosbollar på vagnen. Men de har tagits bort. Projektet med fruktvagnen kallas för "Friska tag" och kanske ger det en vink om varför sötsaker inte platsar.

Ulrika Abrahamsson och Peter Karlsson ingår i en grupp på 13 personer med lättare

funktionshinder från omsorgen som delar på sysslan. Efter ett morgonmöte fördelas en rad arbetsuppgifter. Några gånger i veckan får också arbetsförmedlingen och kommunhälsans besök av fruktvagnen och personalmatsalen Parnassen behöver hjälp med varierande arbetsuppgifter. Dessutom sköter gruppen källsortering av sopor i kommunhuset.

Initiativtagare och ansvarig för verksamheten är Ulla-Britt Lagergren som tidigare varit chef i många år på Ungdomsslussen. Hon vill att de funktionshindrade ska få fler möjligheter att komma ut i samhället.

Syftet är att de ska förstå hur en arbetsplats fungerar, med rutiner och annat. Några kan gå vidare till vad som kallas individuell samhällsplats. Det innebär en arbetsuppgift på något företag eller myndighet, säger hon.

Nästa idé som förverkligas är ett litet café i kommunhusets entré, där en värd eller värdinna också ska kunna ta emot besökare och vara guide.

TEXT: ANDERS LÖVGREN
FOTO: SVANTHE HARSTRÖM